

ELS ESTUDIS DE POSTGRAU I ALTRES TÍTOLS PROPIS

Una altra proposta de renovació educativa de la Universitat de les Illes Balears.

Climent Picornell

Un dels elements cabdals de la renovació educativa a les Universitats, al costat de la reforma dels seus títols universitaris reglats, el constitueixen els títols propis i, entre ells, els postgraus. L'interès de la nostra Universitat en potenciar la realització d'aquests cursos no sols es reflecteix internament, sinó que també té una accentuada projecció externa, ja que són una clara resposta a la demanda social

1.- El marc Legal que els possibilita

La Llei Orgànica de Reforma Universitària, 11/1983, de 25 d'agost, a l'article 28.3, possibilita a les universitats, en ús de la seva autonomia, d'impartir "ensenyaments conduents a l'obtenció d'altres diplomes i títols", a més d'aquells que tenen validesa a tot el territori de l'Estat. Es diferencien dels títols oficials perquè no tenen els efectes acadèmics plens i d'habilitació per a l'exercici professional que les lleis estableixen per als títols oficials i s'estableix com a norma per a la seva obtenció el compliment dels requisits legals per a cursar estudis universitaris, amb unes certes excepcions i discrecionalitats.

Pel que fa a la Universitat de

les Illes Balears els articles 169, 170, 171, 172 i 173 dels Estatuts de la UIB preveuen la implantació d'ensenyaments encaminats a la formació d'especialistes, sobretot en branques interdisciplinàries i d'interès social, de durada variable, i conduents a l'obtenció de títols, diplomes o certificats. En aquest context, i en data de 2 de desembre de 1989, la UIB va aprovar un reglament específic per a la regulació dels postgraus. Emperò, l'experiència adquirida per les diverses universitats en la implantació i el desenvolupament d'ensenyaments de postgrau aconsella d'adoptar criteris d'homogeneïtat respecte als tipus i les condicions d'aquests títols i d'assegurar i defensar conjuntament l'especificitat universitària i la qualitat dels ensenyaments que aquests títols acrediten. Per aquestes raons, la UIB signà el "Convenio Interuniversitario de estudios de Postgrado" al qual s'adhereixen les universitats que el signen i que l'assumeixen com a part de la seva normativa pròpia. Tot seguit, i amb data de 29 de novembre de 1991, s'elaborà un nou reglament d'estudis de postgrau que recull les directrius del conveni interuniversitari sobre estudis de postgrau conduents a títols propis i s'hi adapta.

Amb l'adopció d'aquesta nor-

mativa, els estudis de postgrau són els següents: mestratge o màster universitari, amb una durada mínima de 50 crèdits, que suposen un mínim de 500 hores, el d'especialista universitari, amb una durada mínima de 20 crèdits, i altres estudis de molts diferents caires.

2.- Objectius i característiques dels títols propis

Els estudis universitaris abasten tres grans àrees de formació:

- la formació bàsica, la que s'anomena d'estudis reglats, constituïts per les carreres oficials.

- la formació professional, contemplada a partir, per una part, dels estudis reglats i, per l'altra, per estudis no reglats, d'actualització, reconversió i especialització.

- i, en tercer lloc, la formació ocupacional, també amb estudis no reglats, a partir de les relacions que la universitat mantén amb altres institucions, empreses i col·lectius socials.

Els ensenyaments de postgrau i d'especialització constitueixen un tipus d'estudis no reglats i, per llur pròpia naturalesa, són summament adequats per configurar estudis propis de la Universitat, la superació dels quals s'acrediti mitjançant un títol propi d'aquesta. Els postgraus haurien de tenir un paper

important dins l'estructura general dels estudis superiors, pres-suposant pregraus més curts i desenvolupats amb gran flexibilitat i llibertat per les universitats. Requereixen, tant en els continguts com en la metodologia, una alta flexibilitat, una adequació específica i una gran rapidesa de resposta a les necessitats i demandes de l'entorn social.

Vàries són les raons que demanden la implantació d'aquests nous tipus d'estudis:

L'acceleració del procés de producció de nous coneixements

A l'actualitat hi ha una demanda important d'aquesta modalitat d'ensenyament que troba raó de ser en la velocitat en que es produeixen nous coneixements i tècniques que al aplicar-se al sistema productiu obliguen al titulat a desenvolupar un esforç d'aprenentatge per poder continuar desenvolupant les seves tasques al seu àmbit professional.

Les necessitats de professionalització

Persisteixen disfuncions entre l'ensenyament que l'alumne rep a la Universitat i els requeriments pràctics i instrumentals que el mercat laboral demana a l'universitari. Aquestes disfuncions es traten de salvar amb cursos d'especialització.

Els cursos d'especialització s'han extès i generalitzat a les societats avançades, fins al punt que per a desenvolupar certes activitats professionals és condició sine qua non disposar de la corresponent acreditació acadèmica que garantitzi haver cursat aquest tipus d'ensenyaments.

Els nous camps de demanda social

Els masters, i en general el conjunt de postgraus, van orientats de cap a aquells camps amb demanda social que no són coberts pels ensenyaments tradicionals de la Universitat, l'objectiu és completar i actualitzar la formació acadèmica i investigadora dels titulats universitaris des d'un enfoc d'aplicació professional, científica i tècnica i no afegir un esglaó més a la ja llarga llista de títols.

Els currículums professionals

La progressiva complexitat de les tasques professionals, fan que el demandant de feina trati de completar el seu currículum amb noves titulacions que actuïn d'element diferenciador a l'hora de la recerca de treball.

3.- Les Universitats i els estudis de Postgrau

La iniciativa empresarial privada fou inicialment la que intentà donar resposta a les noves demandes. A l'estil d'altres models educatius, la línia d'aquests estudis s'ha centrat, bàsicament, en àrees econòmiques i jurídiques, amb una demanda potencial important i amb una oferta considerable d'ocupacions per part de les empreses més dinàmiques del país. La indefinició i la manca d'homogeneïtat tant en els continguts acadèmics com en els requisits que han de satisfer les entitats que imparteixen els cursos ha propiciat el confusió i la desorientació sobre els mateixos.

Les Universitats han intentat omplir el gran buit existent amb estudis d'aquests tipus i s'han esforçat en incrementar llur oferta de postgraus de forma ostensible. Una de les proves més feaents la constitueix l'enorme

increment de l'oferta als darrers anys en què se'n poden comptar més de dos mil distribuïts arreu de l'estat.

De totes maneres, les Universitats no s'han d'erigir forçosament en competidores de les empreses privades i de la resta d'institucions públiques, sinó que és possible treballar amb iniciatives conjuntes, utilitzant conjuntament llurs infraestructures i llurs recursos.

4.- La UIB i els estudis de Post-grau

Els estudis de post-grau de la UIB neixen el curs 1987-88 a partir de la demanda del Ministeri d'Educació i Ciència que la Universitat organitzàs uns ensenyaments adreçats a l'especialització professional en diversos camps de l'Educació General Bàsica.

Als quatre darrers anys, l'oferta ha anat in crescendo, tant en nombre de cursos, com en llur diversificació, i podem parlar ja d'una consolidació d'aquests estudis.

Es considera, per tant, que els estudis de postgrau constitueixen una de les línies de futur més encoratjadores de renovació educativa de la nostra Universitat. Són una de les vies de formació que s'han de potenciar ja que s'incardinen, per una part, amb el futur dels nous estudis universitaris i, per l'altra, responen a les necessitats generades per l'acceleració dels canvis socials i tecnològics i a la progressiva complexitat de les tasques professionals.

És bàsic, però, que la UIB, vetlli per l'efectivitat i la qualitat

dels seus títols propis i dels cursos que organitza, per això, és convenient adoptar criteris d'homogeneïtat respecte als tipus i les condicions d'aquests títols per assegurar i defensar conjuntament l'especificitat universitària i la qualitat dels ensenyaments que aquests acrediten. Al mateix temps, es fa necessari obrir l'oferta dels postgraus de la Universitat de les Illes Balears a fora de les Illes i, per tant, d'ampliar el mercat de demanda d'aquests títols propis.

Simultàniament, s'ha d'afavorir l'intercanvi d'experiències i el desenvolupament d'una política general comuna d'ensenyaments de postgrau o especialit-

zació, corresponents a títols propis, amb altres universitats, procurant el reconeixement recíproc de títols. Els cursos de postgrau realitzats en el marc de convenis internacionals, tant amb països de la CE com de fora del marc europeu, permeten una amplitud de visions imprescindible per qualsevol tipus de mobilitat professional.

S'han d'establir relacions del tipus Universitat-Empresa-Administració Pública-Altres agents socials, on la Universitat pot posar infraestructura i recursos al servei de les empreses i administracions o a la inversa. De totes les maneres és molt important potenciar totes les vies de copatrocini per aconseguir abaratir els costos d'aquests estudis.

Es veu clarament la conveniència d'una línia d'especialització en els programes de postgrau, per la qual cosa seria necessària la repetició d'algun d'ells. I en aquest sentit, iniciar una línia per dur a terme estudis de Postgrau a Distància.

Estam al llindar de la societat del coneixement, de l'aparició accelerada de noves professions i un cúmul més de novetats, sense deixar de banda les grans taxes d'atur. En aquest context, els estudis no oficials i concretament els de postgrau no poden quedar al darrera i estan destinats a complir un paper fonamental en l'adaptació del sistema educatiu a les necessitats socials i productives.

5.- Títols propis de la Universitat de les Illes Balears

Màster universitari

- Màster de Gestió i Direcció d'instal·lacions esportives
- Master on Environmental Sciences and Engineering
- Master in Image Synthesis and Computer Animation
- Màster en Periodisme i Comunicació
- Màster en Administració d'Empreses
- Màster d'Informàtica de gestió PME-PMI
- Màster de Multimedia interactiva (CD based MA IMM)

Especialista universitari

- Especialista universitari en pertorbacions de l'audició i del llenguatge
- E.U. en Educació Física
- E.U. en Educació Musical
- E.U. en Educació Especial
- E.U. Formador de formadors en didàctica de cicle inicial
- Diploma de postgrau en Educació Psicomotriu bàsica.
- Diploma de postgrau en Gestió de recursos humans.
- Diploma de postgrau de Formador de Gestió Educativa Municipal.
- Diploma de postgrau on CMOS-ASIC Design.
- Especialista universitari en Protecció i experimentació animal.
- Especialista universitari en Planificació de Serveis Lingüístics.
- Especialista universitari en Arxivística.
- Especialista universitari en Criminologia
- E.U. en Didàctica de Llengües estrangeres. Anglès a secundària.
- Especialista universitari en Infermeria Traumatològica i Ortopèdica.
- Especialista universitari en Informàtica i Comunicació Audiovisual
- Especialista universitari en Gerontologia.

Una mostra de la interacció social que això suposa és que en el patrocini d'aquests títols propis hi han participat els següents organismes públics i privats:

La Conselleria d'Educació, Cultura i Esports; European School on environmental sciences-COMETT program of the european community; Middlesex Polytechnic (London)-Hogeschool voor de Kunsten (Utrecht)-CITE (Centre for International Technology and Education); Gas y Electricidad SA (GESA)-Universitat Autònoma de Barcelona; CEFEM (Centre d'Estudis de Formació Empresarial) consorci patrocinat pel Govern Balear, la Cambra Oficial d'Indústria i Comerç, la Caixa d'Estalvis de Balears i la UIB; Ministeri d'Educació i Ciència (en quatre diplomes d'especialista universitari); Associació europea d'Escoles de Formadors de pràctica psicomotriu; Associació Espanyola de Direcció de Personal (AEDIPE); Consell Insular de Mallorca-Federació de Municipis de Balears-Ajuntaments de Sant Llorenç Artà, Calvià i Palma; Conselleria de Treball i Transports-Direcció General de Foment de l'Ocupació i acció formativa- Fons Social Europeu (Bruselles); Universitat de Barcelona; Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona.

La UIB ha posat el seus mitjans, coordinats pel Vicerectorat de Coordinació Educativa i la instrumentalització dels cursos s'ha realitzat des de l'Institut de Ciències de l'Educació. Molt aviat es podrà dir que tots els departaments universitaris estaran involucrats en aquest nou tipus de proposta educativa.

LA LLICENCIATURA EN TURISME

Una titulació pròpia de la UIB

Ningú no dubta que el turisme és des de fa ja temps el motor de transformació i canvi de la societat de les illes Balears. Amb tots els pros i quantres que es vulgui, s'ha convertit en la font d'empleament més important i l'experiència adquirida, el "know-how" com es diu ara, és un cúmul d'experiències que formen un bagatge important per a ensenyar. En la publicació "La UIB i el Turisme" feta amb motiu de la "TECNOTURISTICA 1993" queda palès que la UIB a través d'ensenyaments, treballs de recerca i aplicacions pràctiques està ben imbricada en el món turístic.

La Formació en hotelaria i turisme, actualment a Balears, abarca des de la Formació Ocupacional i la Formació Professional, tot passant pel títol de la Diplomatura universitària (Tècnic d'activitats i empreses turístiques).

La UIB, juntament amb la Conselleria de Turisme i la Conselleria de Treball i Transports del Govern Balear, té en marxa una remodelació dels estudis i les titulacions en hotelaria i turisme.

La pròxima inauguració de l'Escola d'Hotelaria, ubicada al campus de la UIB, i depenent de la conselleria de Turisme, possibilitarà reordenar els estudis bàsics d'hotelaria, conforme al model de la prestigiosa escola de Lausanne. Tot aprofitant aquest mateix espai, l'escola superior

de Turisme de la UIB-Conselleria de Turisme, es traslladaria a aquesta escola i obriríem la possibilitat de modificar el seu pla d'estudis.

Però el realment novedós seria la posada en marxa, el proper curs 1993-1994, d'una llicenciatura superior universitària en turisme, com a títol propi de la UIB. Seria la primera llicenciatura universitària en turisme de l'estat espanyol, que ben prest miraríem d'homo-logar amb altres universitat europees i amb altres de la península que ho desitjassin.

L'accés es faria des de la diplomatura universitària de turisme directament o fent unes assignatures prèvies des de la diplomatura d'empresarials. L'accés des de qualsevol altra titulació universitària implicaria un curs específic d'accés. La Conselleria de Treball i Transports, desde la seva Direcció General de Foment de l'ocupació i Acció Formativa, ha manifestat el seu interès en patrocinar aquesta llicenciatura i altres possibles titulacions que tinguin relació amb el turisme, tot manifestant la seva creença que les illes Balears poden marcar un cert lideratge en aquesta branca de l'ensenyament.

Clouria aquest cicle integral d'estudis en turisme, un màster universitari en gestió i marketing d'empreses turístiques que posaria en marxa l'any 1994, el Departament d'Economia i Empresa de la UIB □

Vice-rector de la UIB